

5.7 Kommittén stöder kommissionens avsikt att prioritera rymd- och säkerhetsforskning, och motiverar sin rekommendation med att dessa behandlas och finansieras som särskilda kategorier utanför ramprogrammet.

5.8 Kommittén stöder kommissionens avsikt att låta rampprogrammen omfatta grundforskningen och att främja den europeiska konkurrensen på området, samt att inrätta ett oberoende europeiskt forskningsråd (European Research Council).

5.9 Kommittén vill peka på hur viktiga kontakterna är mellan forskningskategorierna grundforskning, tillämpad forsk-

ning och utveckling. Främjandet av dessa kategorier måste vara balanserat.

5.10 Kommittén stöder kommissionens avsikt att göra Europa mer attraktivt för de mest framstående forskarna och att locka – och möjliggöra för – begåvade ungdomar att ägna sig åt vetenskapen. Här måste framför allt medlemsstaterna vidta åtgärder.

Andra viktiga åsikter, rekommendationer och kritiska anmärkningar beskrivs mer utförligt i kapitel 3 och 4.

Bryssel den 15 december 2004

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Anne-Marie SIGMUND

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning och om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG"

(KOM(2004) 177 slutlig – 2004/0065 COD)

(2005/C 157/21)

Den 21 april 2004 beslutade rådet att i enlighet med artikel 44.2 g i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda yttrande.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 8 september 2004. Föredragande var **Jörg Frank von Fürstenwerth**.

Vid sin 413:e plenarsession den 15–16 december 2004 (sammanträdet den 15 december 2004) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 86 röster för, 3 röster mot och 1 nedlagd röst:

1. Inledning

1.1 Kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning och om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG skall ses mot bakgrund av andra EU-åtgärder i handlingsplanen för finansmarknaden. Av särskild vikt i detta sammanhang är kommissionens meddelande "Modernare bolagsrätt och effektivare företagsstyrning i Europeiska unionen – Handlingsplan" (KOM(2003) 284), övergången till internationella redovisningsstandarder från och med 2005 samt direktiven om marknadsmissbruk och prospekt.

1.2 Europeiska kommissionen har sedan 1996 haft som mål att förbättra och harmonisera kvaliteten på den lagstadgade revisionen i Europeiska unionen. Ytterligare ett mellanresultat

uppnåddes genom att kommissionen i maj 2003 lade fram en handlingsplan omfattande 10 punkter (kommissionens meddelande om en förstärkt lagstadgad revision i EU; KOM(2003) 286). En punkt i handlingsplanen rör moderniseringen av det åttonde bolagsrättsliga direktivet 84/253/EEG. Meningen är att det direktiv som föreslås här skall ersätta det åttonde bolagsrättsliga direktivet.

1.3 Åtgärderna är avsedda att återställa förtroendet för den ekonomiska rapporteringen och de finansiella marknaderna. Direktivförslaget är dock inte någon omedelbar reaktion på den senaste tidens redovisningsskandaler utan en följd av den politik som sedan 1996 förts på området lagstadgad revision. Hänsyn till skandalerna har dock tagits i övervägandena.

2. Kommissionens förslag

2.1 Direktivförslaget innehåller bestämmelser om godkännande av lagstadgade revisorer och revisionsbolag, om deras fortbildning och ömsesidigt erkännande av dem över gränserna.

2.2 Alla lagstadgade revisorer och revisionsbolag måste omfattas av regler om god revisorssed. Principerna för god revisorssed avser bland annat den lagstadgade revisorns eller revisionsbolagets allmänna samhällsansvar, integritet och objektivitet samt yrkeskompetens och tillbörlig omsorg.

2.3 Medlemsstaterna skall se till att godkända lagstadgade revisorer och revisionsbolag registrerats i ett offentligt register.

2.4 De lagstadgade revisorerna och revisionsbolagen skall vara oberoende av den reviderade verksamheten och inte på något sätt medverka i den reviderade verksamhetens ledningsbeslut. En lagstadgad revisor eller ett revisionsbolag får inte utföra lagstadgad revision om vederbörande är ekonomiskt, affärsmässigt, anställningsmässigt eller på annat sätt knuten till den reviderade verksamheten på ett sätt som kan äventyra den lagstadgade revisorns eller revisionsbolagets oberoende.

2.5 Tillämpningen av internationella revisionsstandarder skall vara obligatorisk för alla lagstadgade revisioner i EU så snart som denna goda revisorssed tagits med i EU:s lagstiftning.

2.6 Medlemsstaterna skall organisera en effektiv offentlig tillsyn som omfattar alla lagstadgade revisorer och revisionsbolag. Tillsynen omfattas av vissa principer (t.ex. avseende bemanning, ansvarsområde och öppenhet).

2.7 Den lagstadgade revisorn eller revisionsbolaget skall utses av den reviderade verksamhetens bolagsstämma. Medlemsstaterna får dock föreskriva att valet på förhand skall godkännas av behörigt tillsynsorgan eller att domstol eller annan organisation som anges i nationell lagstiftning skall förordna den lagstadgade revisorn eller revisionsbolaget.

2.8 Lagstadgade revisorer och revisionsbolag får endast entledigas på skälig grund. Skilda åsikter om redovisning eller revisionsförfaranden skall inte anses vara skälig grund för entledigande.

2.9 Kommissionen föreslår att medlemsstaterna ser till att lämpliga regler säkerställer en effektiv kommunikation mellan den reviderade verksamheten och den lagstadgade revisorn eller revisionsbolaget. Den reviderade verksamheten skall vederbörligen dokumentera kommunikationen.

2.10 Direktivförslaget innehåller särskilda bestämmelser angående lagstadgad revision av verksamheter av allmänt intresse. Verksamheter av allmänt intresse är verksamheter som är av betydande offentligt intresse på grund av sin affärsverksamhet, sin storlek eller antal anställda, särskilt företag vars värdepapper har tillträde till en reglerad marknad i en medlemsstat samt banker, andra finansinstitut och försäkringsbolag. Dessa verksamheter skall t.ex. inrätta en revisionskommitté bestående av icke arbetande ledningspersoner eller medlemmar av den reviderade verksamhetens kontrollorgan, varvid minst en oberoende ledamot skall ha redovisnings- eller revisionskompetens. Vidare skärps bestämmelserna om bl.a. oberoende, kvalitetssäkring och offentlig tillsyn med avseende på lagstadgade revisorer och revisionsbolag samt om formerna för att utse dessa.

2.11 Under förutsättning att det tillämpas ömsesidigt får en medlemsstat godkänna revisorer från tredje land som lagstadgade revisorer, om dessa kan styrka att de är godkända revisorer, att deras teoretiska och praktiska kunskaper samt integritet motsvarar bestämmelserna i direktivet och att de har de juridiska kunskaper som krävs för lagstadgad revision i den medlemsstaten. Dessutom föreslås ytterligare grundvalar för det internationella samarbetet och informationsutbytet.

2.12 En kommitté bestående av företrädare för medlemsstaterna (den föreskrivande revisionskommittén) skall inrättas och stödja kommissionen när denna utarbetar tillämpningsföreskrifter.

2.13 Genom en ändring av direktiven 78/660/EEG och 83/349/EEG skall de arvoden som den lagstadgade revisorn eller revisionsbolaget erhåller för den lagstadgade revisionen av den sammanställda redovisningen samt de arvoden som erhålls för andra utlåtanden, skatterådgivning samt andra tjänster än revisionstjänster deklareraras.

2.14 Medlemsstaterna skall före den 1 januari 2006 anta och offentliggöra de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén välkomnar direktivförslaget, vars syfte är att investerare och andra intressenter skall kunna förlita sig på att verksamheternas redovisning stämmer.

3.2 Genom det nya direktivet skapas en enhetlig europeisk rättslig ram för den lagstadgade revisionen. EESK stöder detta.

3.3 Kommittén noterar att kommissionen kommer att vidta ytterligare åtgärder efter Parmalat-affären. Initiativen går bland annat ut på att driva på de förslag som framfördes i handlingsplanen från maj 2003 om modernare bolagsrätt och effektivare företagsstyrning. Förslagen handlar om 1) att definiera de icke arbetande ledningspersonernas roll, 2) att förtydliga styrelsemedlemmarnas ansvar för finansiell och icke-finansiell information, 3) att öka öppenheten rörande gruppinterna transaktioner och transaktioner med närstående parter samt 4) att samtliga offshorebolag skall anges i redovisningarna och att gruppens lagstadgade revisor skall granska innehållet mycket strängare.

3.4 Kommittén önskar åter ta upp kommissionens ståndpunkt i meddelandet om en förstärkt lagstadgad revision, att de lagstadgade revisorernas ansvar är ett sätt att säkra kvaliteten på den lagstadgade revisionen. ⁽¹⁾ Kommittén anser dock liksom tidigare ⁽²⁾ att ansvaret bör vara väl avvägt när det gäller olika eventuella skador för det granskade företaget och aktieägarna, och välkomnar kommissionens avsikt att undersöka de mer långtgående ekonomiska effekterna av bestämmelserna om de lagstadgade revisorernas ansvar. Kommittén uppmanar kommissionen att skyndsamt driva på de studier som den initierat.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Målet med de föreslagna bestämmelserna om godkännande och fortbildning av lagstadgade revisorer och revisionsbolag är bland annat att se till att de lagstadgade revisorerna besitter de sakkunskaper som krävs för att de skall kunna utöva sitt yrke. Bestämmelserna välkomnas därför.

4.2 Kommittén välkomnar därför i princip de bestämmelser om god revisorssed som föreslås. Kommissionen föreslår att det skall kunna utfärdas tillämpningsföreskrifter till bestämmelserna om god revisorssed. Dessa bör vara av högsta kvalitet och enligt kommittén grundas på erkända internationella (*Code of Ethics, International Federation of Accountants*) eller europeiska (Europeiska kommissionens rekommendation om revisorers oberoende i EU av den 16 maj 2002 ⁽³⁾) riktlinjer.

4.3 Kommittén anser att de lagstadgade revisorernas och revisionsbolagens oberoende är av stor betydelse. I princip stöder kommittén därför kommissionens förslag, som innebär att detta oberoende garanteras genom vissa principer som gäller för alla reviderade verksamheter, särskilt verksamheter av allmänt intresse, eftersom dessa också är skyldiga att visa en mycket stor öppenhet gentemot sina aktieägare och framtida investerare.

⁽¹⁾ EUT C 236, 2.10.2003, s. 2-8, punkt 3.10

⁽²⁾ Jämför Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande av den 10.12.2003 om "Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet – En förstärkt lagstadgad revision i EU" (KOM(2003) 286 slutlig). (2004/C 80/06); EUT C 80, 30.3.2004, s. 17-19, punkt 4.7.

⁽³⁾ EGT L 191, 19.7.2002.

4.4 Kommittén gläder sig åt att kommissionen anammar internationella revisionsprinciper och därmed också ISA (*International Standards on Auditing*). Övergången till dessa är en logisk följd av införandet av skyldigheten för verksamheter som är inriktade på kapitalmarknaderna att från och med 2005 utarbeta sin koncernredovisning på grundval av IAS (*International Accounting Standards*) resp. IFRS (*International Financial Reporting Standards*) ⁽⁴⁾. Utarbetandet av internationella revisionsnormer bör ske i enlighet med vissa principer, och normerna bör uppfylla höga kvalitetskrav. Kommittén stöder därför i princip det förfarande för godkännande av normer som kommissionen föreslår. Utarbetandet av internationellt erkända revisionsprinciper förutsätter samtidigt att alla delaktiga parter och det offentliga intressen beaktas inom ramen för ett öppet standardiseringsförfarande (*due process*). Kommissionen måste därför i god tid och med eftertryck föra in sina förslag i standardiseringsprocessen.

4.5 Kommittén instämmer i princip i kommissionens förslag om att medlemsstaterna bör organisera en offentlig tillsyn över alla lagstadgade revisorer och revisionsbolag och att tillsynen bör omfattas av vissa principer.

4.6 När det gäller entledigande av lagstadgade revisorer och revisionsbolag föreslår kommissionen att skilda åsikter om redovisning eller revisionsförfaranden inte skall anses vara skäligen grund för entledigande. Man kan dock i princip tänka sig fall där ett företag använder sig av en allmänt erkänd redovisningsmetod som dock inte erkänns av den lagstadgade revisorn. Frågan är hur man skall agera i ett sådant fall, om det inte är möjligt att entlediga den lagstadgade revisorn eller revisionsbolaget.

4.7 Kommittén instämmer i princip i den bestämmelse om kommunikation mellan den verksamhet som revideras och den lagstadgade revisorn resp. revisionsbolaget som föreslås.

4.8 Kommittén instämmer i kommissionens förslag om att införa särskilda bestämmelser för den lagstadgade revisionen av verksamheter av allmänt intresse. De särskilda kraven måste dock vägas av mot den extra börda de medför. Det är nämligen verksamhetens kunder och ägare som sist och slutligen får bära denna extra börda.

4.9 Kommissionen föreslår att arvoden som den lagstadgade revisorn eller revisionsbolaget under räkenskapsåret erhåller för den lagstadgade revisionen av årsbokslutet samt arvoden för andra utlåtanden, skatterådgivning samt andra tjänster än revisionstjänster skall deklarerars. Kommittén välkomnar i princip denna ökade öppenhet. Samtidigt finns det anledning att tro att ett sådant deklARATIONSTVÅNG inte med nödvändighet leder till att kvaliteten på den lagstadgade revisionen ökar. Ökad öppenhet skulle på så sätt kunna leda till ett ökat tryck på priserna för revisionstjänster.

⁽⁴⁾ En enhetlig tolkning av IAS och IFRS är enligt kommittén en väsentlig förutsättning för hög revisionskvalitet.

4.10 Kommissionen föreslår att det skall åligga de enskilda medlemsstaterna att se till att gällande bestämmelser säkerställer att arvodena för lagstadgad revision är tillräckliga för rätt revisionskvalitet, att de inte kan påverkas av tillhandahållandet av andra tjänster än revisionstjänster till den reviderade verksamheten och att de inte kan grundas på någon form av koppling till resultat. Kommittén noterar att denna föreskrift är tänkt som en grundprincip för att förebygga dumpning av priserna på revisionstjänster. Kommittén undrar dock hur denna föreskrift skall omsättas i praktiken. Kommittén anser att denna bestämmelse inte får leda till att medlemsstaterna fastställer priserna på revisionstjänsterna.

4.11 Kommittén instämmer i kommissionens förslag om ett förfarande för antagande av tillämpningsföreskrifter och om inrättande av en föreskrivande revisionskommitté, såvida dessa tillämpningsföreskrifter inte strider mot de internationella och europeiska riktlinjer som nämns i punkt 4.2.

5. Internationella aspekter

5.1 Kommittén välkomnar kommissionens förslag om bestämmelser om internationellt samarbete. Detta gäller framför allt samarbetet med USA. Kommittén vill dock påpeka att det finns obligatoriska nationella bestämmelser om sekretess och dataskydd.

5.2 Enligt direktivförslaget kan revisorer från tredje land godkännas om de kan bevisa vissa sakförhållanden, under förutsättning att detta tillämpas ömsesidigt. En förutsättning för samarbete med tredje land är att tillsynssystemet i landet i fråga

är likvärdigt med det europeiska tillsynssystemet. Kommissionen skall i samarbete med medlemsstaterna bedöma om systemet är likvärdigt och fastställa detta enligt förfarandet för utfärdande av tillämpningsföreskrifter. Kommittén utgår härvid från att förutsättningarna för att godkänna en lagstadgad revisor från tredje land skall vara desamma som för en lagstadgad revisor från någon av EU:s medlemsstater.

5.3 Frågan om man i den föreslagna modellen för internationellt samarbete tagit tillräcklig hänsyn till alla aspekter är inte slutgiltigt besvarad. Kommittén anser till exempel att kommissionen bör föra ytterligare diskussioner om vilken acceptans den föreslagna modellen kommer att finna, framför allt bland de behöriga myndigheterna i USA.

6. Slutsatser

6.1 Kommittén stöder kommissionens förslag om ett direktiv om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning och om ändring av direktiven 78/660/EEG och 83/349/EEG. Kommittén anser att förslaget omfattar i stort sett alla viktiga områden inom den lagstadgade revisionen. Ett fullständigt genomförande av direktivet kommer att bidra till att stärka den lagstadgade revisionen och göra den mer enhetlig, vilket ligger i linje med kommissionens målsättning.

6.2 Kommittén har tagit upp valda aspekter av direktivförslaget för att ge kommissionen konkreta råd och förslag också för fortsatta överläggningar och analys. Eftersom kommittén anser direktivförslaget vara viktigt förespråkas ett skyndsamt lagstiftningsförfarande.

Bryssel den 15 december 2004

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Anne-Marie SIGMUND

BILAGA

till yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Följande text i facksektionens yttrande avslogs (men fick mer än en fjärdedel av rösterna) till förmån för ett ändringsförslag som antogs av plenarförsamlingen

Punkt 4.3

”Kommittén anser dock inte att införandet av en extern rotation för revisionsbolag vid verksamheter av allmänt intresse är rätt sätt att förbättra kvaliteten på revisionen, eftersom man vid överföring av kundspecifika kunskaper till en partner inte kan undvika att know how går förlorad och att kvaliteten på revisionen försämras i förhållande till en flerårig kontakt med kunden. Dessutom kan man befara att en sådan bestämmelse leder till en marknadskoncentration till förmån för de stora och till nackdel för de medelstora revisionsbolagen.”

Resultat av omröstningen:

Röster för: 50

Röster mot: 21

Nedlagda röster: 4
